

NAPOMNIEĆ (24) *vb pf*

a, o oraz e jasne.

inf napomnieć (8). ◇ *fut* 1 *sg* napomnię (1). ◇ 2 *sg* napomniesz (1). ◇ 3 *sg* napomni (3). ◇ 1 *pl* napomniemy (1). ◇ *praet* 2 *sg f* -ś napomniała (1). ◇ 3 *sg m* napomniął (3). *f* napomniała (1). ◇ *imp* 2 *sg* napomni (1). ◇ *con* 3 *sg m* by napomniął (1). ◇ 3 *pl m pers* by napomnieli (1). ◇ *part praet act* napomniawszy (2).

Sł stp brak, Cn s.v. napominam, Linde bez cytatu s.v. napominać.

1. Powiedzieć komu, jak należy lub jak nie należy postępować ze względu na skutki dobre lub złe, pouczyć, przestrzec; *monere PolAnt, Calag, Cn; exhortari Vulg, Cn; adhortari, cohortari, commonefacere, commonere, hortari Cn [w tym: kogo (18)] (20)* : Vermahnen. Nápomnieć. Monere. *Calag* 506b; Iefliby zgrzeźył brát twoy przeciw tobie/ nápomniź go łam á łam *CzechEp* 29; A tramy áby łie we złą drogę áni lećie nie woźiły/ Vrzędniká ma nápomnieć Młynarz *GostGosp* 60; *WujNT* 890.

napomnieć z czego (1): Iż od tego czáfu [...] Stároftá Krákwólki y teráznieyfzy/ [...] káždego Burgrábię Krákwólkięgo z iego powinności nápomnieć będzie powinien *SarnStat* 491.

Ze zdaniem dopełnieniowym [a(by) (3)] (3): *GliczKsiąż* I2v; *ArtKanc* C14; Vrzędnik ma tego doyźrzeć y Páná nápomnieć/ áby/ iáko łtádu koń/ ták bydłu/ owcom/ świniom/ ptáłtu/ y dobytкови wśelkiemu/ rżadni łámcy byli do mnożenia. *GostGosp* 16.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tymi (a. temi) słowy (2)] (2): *BibRadz Ex* 30/31; BY namniey w tym nie wąpię/ że będzie tákowy/ Ktory wźdy kiedy tymi nápomni mię łłowy: Przecz nieboże łtrapiony ták bárzo żáłuielź? Tego/ czego ty nigdy iuź niepowetuiefź? *WisznTr* 9.

W charakterystycznym połączeniu: napomnieć we śnie.

Zwroty: »napomnieć jako dziecię swoje« (1): Bo iefliżem ia łobie głupie pošťąpiłá/ Tedy iáko łtárego twoiá tho rzecz byłá/ Przełtrzedz mię y nápomnieć iáko dziecię łwoie/ A zgromić nie przyłtoyne w tym połtępki moię. *HistLan* D2.

»napomnieć długą mową« (1): A przełzedłzy [św. Paweł] one łtrony/ y nápomniawłzy ie długą mową/ przyłzedł do Graecyey [et exhortatus eos fuisset multo sermone]. *WujNT Act* 20/2.

Szeregi: »naukę dać, napomnieć« (1): A Bog im [trzem królom] tę náukę dał/ we łnie ie nápomniál/ by Herodá omylili/ á drogą inłzą, nie tą, iecháli. *ArtKanc* C14.

»napomnieć i przestrzec« [szyk 1:1] (2): vczony łlugá [...] nye podeymowałby łie nigdy they łzkárádey połlugi/ áby páná łluchác w rzeczách nyepocćiwych/ nyeflułłnych/ nyezaleźyájących/ myał/ y owłsem łam go yełłcze nápomni y przełtrzeże/ áby łie wtháką nyepocćiwosc nye wdawał. *GliczKsiąż* I2v; *HistLan* D2.

»nie napomnieć ani się słówkiem sprzeciwić« (1): [panowie] widząc [...] iż ich ledwe nie zá bogi chwala/ á iż żaden niethelko nie nápomni/ ále áni łie naymnieiłzym łłowkiem łprzećiwi: ták łrodze [...] thym łie płuią/ iż s thego głupłthwá wchodzą w dziwną dumę/ á w dźierzenie o łobie *GórnDworz* Ee4v.

a. Wezwać, zachęcić do czego, udzielić rady [kogo] (8) :

napomnieć do czego (1): W czym ma być słufznie chwalona Berenice żoną Krolá Ptolomeufá/ która mężá swego nápomniáá do vważánia zdrowízego rzeczy w łádziech iego/ niź to po nim znáá *Phil* L3.

napomnieć z czego (1): A práwies tu powinna miłóść okazáá/ Ześ mię teraz przed czásem s tego nápomniáá. *HistLan* A4.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby] (6): *HistLan* A4; *BudBib Ier* 6/10; Wprzod bowiem [*miłóśnik ojczyzny*] ma mieć przed oczymá swoimi onę Sentencyá Plathonowę/ w liście do Archity nápiśáną [...] gdzie go nápomniáá áby pámiętał [ná to] że człówiek nie sám dla siebie národził fie/ ále czę[ścią] [d]lá Oyczyzny/ częścią dla powinych/ dla przyia[ćioł] y dla potomstwa. *Phil* B; *WujNT* 1.*Cor* 16 *arg*; wízákże my w téy mierze Księżá Biskupy y Rektory nápomniemy/ y z zwiérchności náłzéy tego doyrzemy/ áby łzkoły té w dobréy łpráwie były. *SarnStat* 201, 1210.

W charakterystycznych połączeniach: napomnieć wszystkie stany; napomnieć do uważania zdrowszego rzeczy; napomnieć przed czasem.

Szeregi: »przemówić i napomnieć« (1): Do kogo przeowię/ y kogo nápomnię [*cui loquor, quem monebo*] áby słucháli? oto nie obrzezáne vcho ich/ áni fię mogą przyłucháć *BudBib Ier* 6/10.

»napomnieć i przywozić« (1): złożyliśmy [...] Séym Powiatowy [...] ná który posłáliśmy Połá náłzého: któryby imieniem názym [...] wízyltki stany Księstw przerzeczonych nápomniáá/ y ktemu przywoził: áby ná ninieyłzy wálny Séym Koronny [...] Poły łwé z zupełná mocá posłáli. *SarnStat* 1210.

2. Przypomnieć o czym [w tym: kogo (2)] (4) :

napomnieć w czym (2): *Diar* 32; Przeto zdało mi się wtym pro mea confidentia napomnieć w mzebych raczy to widział, aby Pogrzeb na srod postu zložon był. *ActReg* 64.

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż, jako] (2): *KrowObr* A2v; Ale dosyc mnie napomnieć iakom to wczynił dalei też będerad. *ActReg* 113.

Zwrot: »sobie napomnieć« (1): tełz łobie kiedy kxiądz Biskup Krakowłki ná(p)omniáá/ iż Pan Bog niekiedy/ przez Ollicę ty [...] mowił *KrowObr* A2v.

Synonimy: 1. ostrzec, przestrzec, zganić; a. wezwać.

Formacje współrdzenne cf MNIMAC (Errata).

Cf NAPOMNIANY, NAPOMNIENIE, NAPOMNIONY